

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาลายผ้าในงานจิตรกรรมฝาผนังวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นการวิจัยบริสุทธิ์ที่มุ่งค้นหาความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับลายผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นและลายผ้าไทยโบราณที่ปรากฏในงานจิตรกรรมฝาผนังพัทธวศวรรค์สำคัญในเรื่องรามเกียรติ์บริเวณซุ้มประตูและมุขระเบียงของพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดารามซึ่ง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารและศึกษาภาคสนามโดยบันทึกภาพด้วยตนเองเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2553 แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณลักษณะซึ่งไม่สามารถแปลงเป็นตัวเลขได้ ต้องใช้หลักตรรกศาสตร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งใช้ข้อมูลตามสภาพที่เป็นจริงโดยไม่มีการควบคุมตัวแปรในลักษณะการวิจัยเชิงพรรณนา แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงพรรณนาพร้อมภาพประกอบ ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นนำมาได้ 2 ประเภท ได้แก่ ผ้าที่ทอในประเทศ และผ้าที่สั่งทำจากต่างประเทศตามแบบของช่างไทย เช่น ผ้ายกไหมจากจีนและผ้าพิมพ์ลายจากอินเดีย โดยผ้าไทยโบราณที่สั่งทำจากอินเดียมี 3 ประเภทดังนี้

- 1.1 ผ้าลายอย่างหรือผ้าพิมพ์ลายอย่าง
- 1.2 ผ้าลายเขียนทอง
- 1.3 ผ้ายก

2. ลาย ผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ลายผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่ช่างเขียนได้รังสรรค์ขึ้นเท่าที่ผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้มีจำนวนทั้งสิ้น 30 ลายที่เป็นลายหลักดังนี้

- 2 .1 ลายกรวยเชิง
- 2.2 ลายกรอบ
- 2.3 ลายกระจัง
- 2.4 ลายกระหนก
- 2.5 ลายก้าน
- 2.6 ลายกุ้้น
- 2.7 ลายเกราะเพชร
- 2.8 ลายเกลียว
- 2.9 ลายแก้วชิงดวง
- 2.10 ลายขอสร้อย
- 2.11 ลายเครือเถา
- 2.12 ลายช่อ
- 2.13 ลายดอกชื่อกดอกซ้อน
- 2.14 ลายดอกไม้
- 2.15 ลายดอกลอย
- 2.16 ลายดาว
- 2.17 ลายต่อดอก
- 2.18 ลายเทพนม
- 2.19 ลายน่องสิงห์
- 2.20 ลายบัว
- 2.21 ลายใบไม้
- 2.22 ลายประจำยาม
- 2.23 ลายพุ่มทรงข้าวบิณฑ์
- 2.24 ลายเฟืองอุบะ
- 2.25 ลายมะลิเลื้อย
- 2.26 ลายรักร้อย

2.27 ลายราชวัติ

2.28 ลายริ้ว

2.29 ลายหน้ากระดาน

2.30 ลายสัตว์หิมพานต์

3. ลายผ้าไทยโบราณในภาพตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์

ลายผ้าไทยโบราณซึ่งช่างเขียนได้รังสรรค์ไว้ในงานจิตรกรรมฝาผนังภาพตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์บริเวณซุ้มประตูและมุขระเบียงของพระระเมียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทั้ง 57 ภาพ มีจำนวนทั้งสิ้น 25 แบบลายที่เป็นหลัก

- 3 .1 ลายกรวยเชิง
- 3.2 ลายกรอบ
- 3.3 ลายกระจัง
- 3.4 ลายระหนก
- 3.5 ลายก้าน
- 3.6 ลายกุดั่น
- 3.7 ลายเกราะเพชร
- 3.8 ลายแก้วชิงดวง
- 3.9 ลายขอสร้อย
- 3.10 ลายช่อ
- 3.11 ลายดอกชีกดอกซ้อน
- 3.12 ลายดอกไม้
- 3.13 ลายดอกลอย
- 3.14 ลายดาว
- 3.15 ลายต่อดอก
- 3.16 ลายน่องสิงห์
- 3.17 ลายบัว
- 3.18 ลายใบไม้
- 3.19 ลายประจายาม
- 3.20 ลายพุ่มทรงข้าวบิณฑ์
- 3.21 ลายมะลิเลื้อย

3.22 ลายรักร้อย

3.23 ลายราชวัติ

3.24 ลายริ้ว

3.25 ลายหน้ากระดาน

ลายผ้าไทยโบราณในภาพตัวละครสำคัญในเรื่องรามเกียรติ์บริเวณซุ้มประตูและมุขระเบียงของพระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดารามทั้ง 57 ภาพรวมทั้งสิ้น 25 แบบลายที่เป็นหลัก มีจำนวนแบบลายที่เป็นหลักน้อยคล้ายผ้าไทยโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่ง่างเขียนไฉฉงสรรค้จั้นรวมทั้งสิ้น 30 แบบลายที่เป็นหลักเท่าที่ผู้วิจัยสามารถรวบรวมได้ จำนวน 5 แบบลายที่เป็นหลักได้แก่ ลายเกลียว ลายเครือเถา ลายเทพนม ลายเฟื่องอุบะ และลายสัตว์หิมพานต์ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากลายเกลียวและลายเครือเถามีลักษณะคล้ายคลึงกับลายกำน ส่วนลายเทพนม ลายเฟื่องอุบะ และลายสัตว์หิมพานต์ เป็นลายที่ต้องใช้พื้นที่ในการเขียนลายที่มีขนาดใหญ่กว่าลายอื่น ๆ ในการเขียนรายละเอียดที่เป็นภาคบังคับของแบบลายให้มองเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นลายเทพนม ลายเฟื่องอุบะ หรือลายสัตว์หิมพานต์ จึงไม่เหมาะสมกับการนำมาเขียนเป็นลายผ้าในงานจิตรกรรมฝาผนังซึ่งมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้การสนับสนุนเงินทุนเป็นค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิด้านลายผ้าไทยโบราณที่จะมาช่วยให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อความเที่ยงตรงของผลการวิจัย
2. ควรนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และสื่ออินเทอร์เน็ต